

Bodem & Biodiversiteit

Leiden bodemmaatregelen tot een hogere biodiversiteit?

Sinds 2018 zijn in het Buitenland van Rhoon tal van maatregelen genomen ten behoeve van de bodemgezondheid. Hebben deze maatregelen geleid tot een betere bodemgezondheid en meer bodembiodiversiteit?

Enkele genomen **bodemmaatregelen**:

- Samenwerking met veehouders voor veevoer en mest.
- Maaisel van eigen natuurmaatregelen, bokashi & compost.

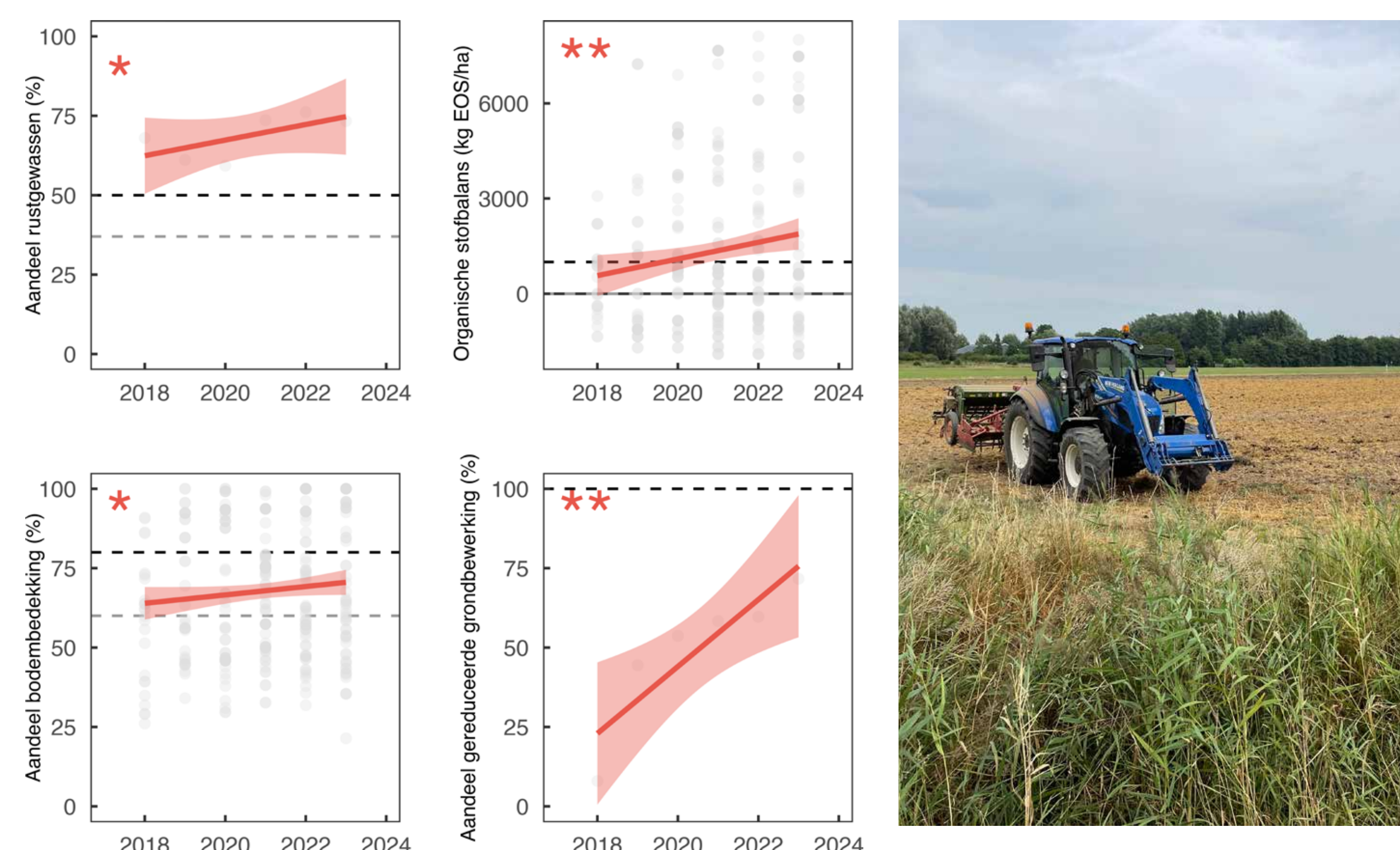
Methode

- KPI's geven een beeld van genomen maatregelen voor goede bodemgezondheid.
- 20 percelen bemonsterd in 2017/2018, 2021 en 2024.
- Analyse: chemisch, fysisch, biologisch.

KPI's bodem

Bodemmanagement is sinds 2018 significant veranderd:

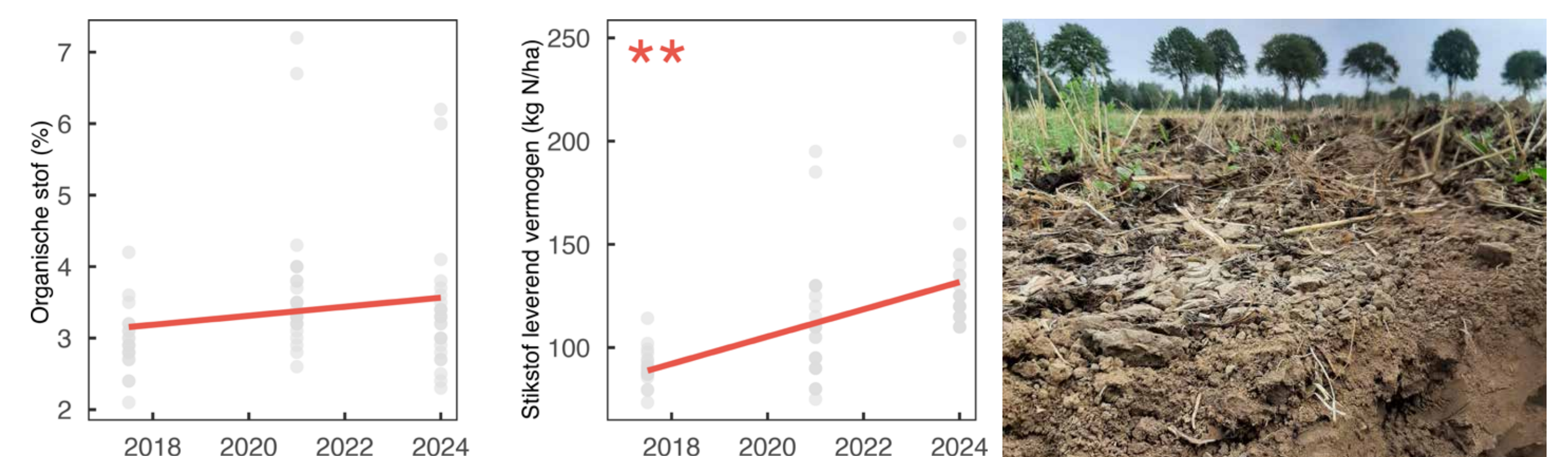
- Aandeel rustgewassen in 2021-2023 hoger dan in 2018-2020.
- Organischestofaanvoer toegenomen tot boven streefwaarde van 1000 kg EOS per jaar.
- Bodembedekking en gereduceerde grondbewerking significant toegenomen tot ongeveer 75% van het land.

Chemische bodemgezondheid

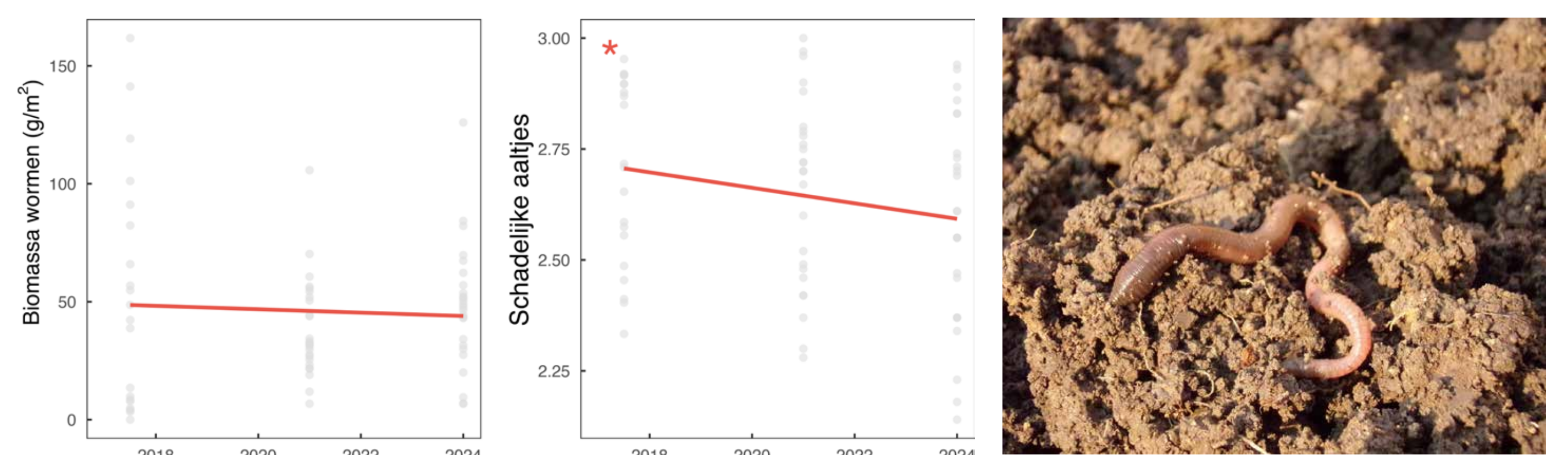
Chemische bodemgezondheid is verbeterd:

- Organischestofgehalte licht toegenomen.
- Bodemvruchtbaarheid (stikstofleverend vermogen, organisch gebonden fosfaat, K-getal) flink toegenomen.

Bodemdiversiteit

- Biomassa aan wormen vrijwel gelijk gebleven, grote verschillen tussen percelen.
- Lichte daling in aandeel plantenparasitaire nematoden (schadelijke aaltjes).
- Streefwaarden voor bodembioïologie nog niet gehaald.

Conclusies

- Groot aantal bodem-KPI's verbeterd, tot dichtbij of boven de streefwaarde.
- Chemische bodemgezondheid is toegenomen.
- Streefwaarden voor bodembioïologie nog niet behaald: vergt langere periodes van extensieve rotatie met voldoende mest of compost, en weinig verstoring.

Meer info:

Anne Hoek van Dijke
a.hoekvandijke@louisbolk.nl

Europees Landbouwfonds
voor Plattelandsontwikkeling:

Europa investeert
in zijn platteland.